

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre . . . . 4 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 frt — kr.
Negyedévre . . . . 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetéseknek 100 szóig 1 frtért közöltenek.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Sárospatak, Kocsca-stra 175. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyitlét minden sora 20 kr.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Steinfeld Jenő.**

Színházi kritika a fővárosban és a vidéken.

Ki nem ismeri a napi sajtó színházi és művészi kritikáit, vagy jobban mondva a reklám csinálását e nagy forgalmát? Valóban csodálatos, hogy a jövedelmi forrás mege ága még nincs megadózta.

Tisztelek és beesület a kivételeknek, de nagyjából méterszámra árusított cikkek, hol csengő, hol más érték fejében dátum és névváltozással mindig kapható ily uraságokról levett ruhadarab, mely megrendelés szerint testhez szabatik.

Vajjon hányszor láttunk már két ellentétes kritikát egy és ugyanazon darabról, egy és ugyanazon játékról, vagy látunk más kritikát oly jeles és sikerült előadásról, mely közbejött akadályok miatt meg se tartatott.

Mindezen kinövések dacára a napi sajtó eme rovatát szükségesnek és jogosultnak tartom; eltekintve attól, hogy némelyike valóságos tanulmány számba mehet, de a színházat és hangversenyeket nem látogató közönségnek, valamint a vidéki olvasóközönségnek egyedüli forrása, melyekből a színirodalom és művészet haladásáról és életmozganatairól tudomást szerez.

A szereplő személyekről, képességeikről, kik ily műintézeteknél alkalmazva vannak, igaz, hogy a bírálat folytán szerzünk tudomást, de első sorban az intéző körökben helyezett bizalom nyújtja a szükséges garanciát, ha azonban, maguk az intézők szintén a napi sajtó útján

alkotják meg saját bírálaikat, akkor nagyon szomorúan áll a vezetésök alatt álló műintézetek sorsa, noha a nagyobb lapoknál alkalmazott kritikások képességét kétségbe vonni nem lehet.

De hogyan vagyunk a vidéki kritikával? „Nyeletlen bieska, melynek pengéje nincs.” Ennek sem haszna, sem czélja, de még csak értéke sincs; egyedül csak jogosultságát nem lehet tőle elvitatni, mert a tiszteletjegyért csak kell valamit ellenértékben adni. De mit? A darabot csak nem bírálhatja újból, az már avatottabb kezzen ment keresztül a fővárosi premier alkalmával. Haszna azon körülmény folytán, hogy a leggyakrabban minden tárgyilagosság hiányában szenved, szintén igen kevés, mert sem direktor, sem színész komolyan nem veszi és nem is veheti, de a közönség is nevetségesnek találja, ha látja, hogy a jó kritikát gyakran nem a deszkákön kiérdemelt igazi tehetségnek és igyekezetnek juttatják, hanem annak, ki a deszkákön kívül szerzett arra érdemeket. Ilyen kritika aztán nem egyéb egy megfordított értelemben veendő erkölcsi bizonyítványnál.

Egy elfogadott vagy visszautasított levélke nem esekely befolyással van sokszor a jó vagy rossz kritikára.

Szerintem czél-zerűbb volna, ha a színházi rovat, nem megtörtént, de még csak ezután következő előadásokról nyújtana felvilágosítást és mint tárogató közönséget csalna a többnyire üres színházba.

Elmúlt játékról való referáda mi értékkel sem bír, mert azon közönségnek, mely jelen volt, nincs szüksége reá; az

pedig, mely távol marad, úgy sem érdeklődik iránta s nem is tud belőle semmit.

De mondjuk ki őszintén, hogy a vidéki kritikások nagyobb része, tisztelet a kivételnek, ha egyáltalában vannak ilyenek, nincs meg az a képesség és rátermettség, hogy az előadásokat, különösen a zenei részt szakértelemmel megbírálni tudja, a fővárosban is csak keresett művészek azok, kik olyasmihöz fognak; a fülre és ösztönszerűsége nem lehet mindig építeni, annál kevésbé, miután az értelem és a fül nincs mindig egyenes arányban.

Thalia.

XX

Borúl.

Zemplénnvármegye Varannón felüli hegyes részében volt oly nagymérvű hóesésről kaptunk tudósítást, mely Sárospatak város közönségét, sőt az egész Bodrogkört méltó aggodalomba ejti az által, hogy ha ezen rendkívüli hóhőbőség eshetőleg a közeli tavaszi időben gyors olvadásnak induland, a négy hegyi folyó megduzzadása a Bodrog bölesőjén találkozáván, ezen rendkívüli nagy vízar a sárospataki hídnak tőr és az a legnagyobb mérvben veszélyezve lehet.

Ezen híd, a hídpítészeti technika egyik kiválóan ritka példánya megérdemelné, hogy az a millenniumi kiállításnál mint országos unikum, a világnak hűségese mintában bemutatassék; így talán felvigyázati hatóságaink is figyelmeztetve lennének egy zemplénnmegyei különlegességre.

ha ennek a véleménynek van jogosultsága, úgy annak a másiknak is van.

A tűz- és víz által való elpusztulás elmélete mellett áll, a megfagyás elmélete. E szerint a nap folytonosan hűl, úgy szintén a föld is. Evtizedek a vagy millió evek mulva a föld elmezteti melegségét, örök éjszaka borul a földre s a föld fagyja soha nem fog kiengedni.

Ezek azonban a tudósok véleményei s mindenképp annyi alappal bír, a mennyi erősséget tud felhozni mellette védelmezője. Az emberiség nagyobb része már ós idők óta fogva sokkal egyszerűbb okra viszi vissza a világ végét. Sok nagyon sok esztendő mulva jön egy üstökös, a melynek pályája a föld napköri útját metszeni fogja s ebben a metszési pontban földünk és az üstökös találkozáván, földünk össze fog zuzanni s minden a mi rajta élt élvész s a föld olyan lesz, mint egy óriás tetemő. De ez nem lehet más, csak naiv sejtetem, a melyet a csillagászat alapos érvekkel teljeesen bennmivé tesz. Bárminő kicsiny is a mi világunk más világhoz mérve: önmagában elég nagy és erős arra, hogy ha bárminő nagy és erős üstökösrel üti is össze a fejét, az nem fog behorpadni, annál kevésbé teljeesen szétzuzátni. Ebből az

TÁRCZA

A világ vége.

— A „Sátoralja” eredeti tárczája. —

Az emberiség legnagyobb gondolkozói, a kik összes szellemi erejüket annak kikutatására fordították, a mi van, foglalkoztak azzal a kérdéssel is, mi lesz, azzal a mi van? És az emberi szellemnek ez a foglalkozása nagyon természetes. Ha a kutató emberi ész megfelelő önmaganak arra a kérdésre: hogyan állott elő a világ, mindaz a mi csak érdekeink körébe esik, honnan van az ember, az anyag, a szellem, ha ezekre a problémákra megtalálja a feleletet, akkor okvetlenül felmerül lelkeben az a kérdés: hova lesz mindaz, a mi van?

A lét gondolatával a jövő gondolatát tehát a legszorosabban összefügg. Abban minden nagy gondolkozó egyet ért, hogy annak a minnek kezdete volt, végének is kell lenni. Mivel pedig ez a mi kis világunk, a föld, mindazzal a mi hozzátartozik lett: azért vége is lesz. A születésnek iker testvére a halál. A bölcös-

nél az élet anyaga mellett ott áll az elmúlt, az enyészett anyaga is. Ennek a közös gondolatnak a körén belől azonban sokfelé elágaznak a tudósok véleményei.

Szent könyvünk s az apostoli atyák hagyományai arra a kérdésre: hogyan, mi által működ el a világ, két feleletet adnak. Egyik a víz által való elpusztulás, a másik a pusztító tűz felvétele. Amaz, a mely a Nöök-féle regében nyer kifejezést, ó-szövetségi felfogásnak is mondható; emez, miután az újtestamentumi íratokban talál védelmet, új-szövetségi felfogásnak is nevezhető, annyival is inkább, mert maga Jézus is a tűz által való elpusztulás mellett nyilatkozik.¹ A tűz által való elpusztulást tanítja nemcsak a mi szentkönyvünk, hanem más vallások hagyományai is (Zorouster Zend-toesta). Ma már nem úgy hiszik a víz által való elpusztulást, hogy bizonyos ideig mindig esni fog az eső s így merül víz alá a föld s minden rajta levő, ma az az egyik uralkodó vélemény, hogy a föld a tenger munkája s más körülmények miatt folytonosan kopik s a képzelettel is alig beérhető idő mulva: víz alá fog merülni. De

¹ II. Péter III. 7: és az Apukalysis.

² Maté XXIV. Mark XIII. Luk. XVII és XXI.

poétai egyszerűségé nélam nélkül is teljesen meg van már világítva b. lapjának olvasói előtt.
Soraimnak a „Sátoralja”-ban való szives közlételetét kérve vagyok stb.
Miskolcz, 1895 február 27. N. Ö.

Semper válasza. A szerkesztő úr szíveségéből volt szerencsém N. Ö. úrnak igazán nagybecsű helyreigazító sorait még az eredeti kéziratban olvashatni s ennél fogva alkalmam van csak úgy hirtelenben pár rövid szóval válaszolni is. A legnagyobb köszönetet tartozom N. Ö. úrnak szives jóindulatáért, melylyel ezen — nem pusztán rajtam miú — kis tövedést elismertani sziveskedett. „Quot capita, tot sensus”, mint néhai jó Terentius után mai napig mondanak szoktak. — En amaz állításomban adatok alapján indultam el, de bizony úgy látszik, hogy az adalékok egyben-másban kissé csalékonyak valának. Most, hogy N. Ö. úr szives közlése világosságot gyújtott a derengő homályba: csakugyan „megvisszatalodom” (mint N. Ö. úr mondja b. leveleiben) s örülök, hogy az Eleteképek barátjának is igazság vagyon téve ezáltal. Midőn a Miskolczy Pálról írott cikkeket sorát ezennel berekesztem: ismételtlen köszönetet mondok N. Ö. úrnak, s végtelenül fogok örülni, ha a Miskolczy Pál emlékének felújítása által az irodalomnak csak parányi hasznót is tettem.

Semper

(Ifj. Zoltán Henő.)

— Az alábbi előfizetési felhívást bocsátotta ki az országos színesz-egyesület: Tisztelet pályatársak! Milyen tisztelt színigyháratok! Az 1896. év nemzeti fennállásunk 1000. évfordulója lesz. Az állam, a törvényhatóságok, községek, egyesületek és minden egyes állampolgár töle lehetőleg igyekszik e nemzeti ünnephez hozzájárulni, annak fényét emelni és maradó emlékek örökbecsűvé tenni. A midőn minden honfi és honleány magáévá teszi ez ünnepet, akkor abból a magyar színészetnek sem szabad hiányoznia. Annak a magyar színészetnek, mely a haza nyelvének leghívebb s az újjáébredésnek legéberebb öre volt és az új Magyarország köznevelődésének s igaz hazafiasságának legbiztosabb tényezője ma is. Az ezredéves örömműnnp alkalmából oly emléket öhajjunk létre hozni, mely a ma élő színészet minden egyes tagját megörökíteni van hivatva az általunk kiadandó: „Millenniumi Színészeti album”-ban. Miért is felhívjuk t. pályatársainkat, hogy arcképeiket sajátuk nevévaláírásukkal és aperükükkel együtt megelőbb, de legkesőbb folyó évi június hó 15-ig sziveskedjenek címünkre okvetlenül beküldeni. Az általunk szerkesztendő és kiadandó „Millenniumi Színészeti album” eddig paratlanul fog állani nemcsak hazai, de általában a színesz történetén. Mert bár szórványosan jelentek meg itt is, ott is egyes almanachok és évkönyvek, melyek a kiváló művészek és művésznők képasmait közölték, de hogy egy nemzet összes színésze lett volna egy díszes albumban összegyűjtve, arra példa nincs, — s míg az említett kisebb-ézerü almanachok és évkönyvek szerkesztői és kiadói mindig az anyagi haszon érdekében dolgoztak, addig mi áthatva azon szent és elodázhatlan kötelességérzettel, melyet a küszöbön álló millenárius ünnepség reánk ró, még áldozatok árán is létre hozzuk a tervezett „Millenniumi Színészeti albumot” cserébe azon sziveségért, hogy a gyűjtő-ívet baráti körben körözve, kiki legalább egy példány megrendelésére kötelezze magát. Ez lelkesedésünk méltanyulása lesz s kinek-kinek egyenkénti hozzájárulása e nagy mű megalkotásához, mely nagyszabású voltánál és minden színészre nézve szükségét pótló tartalmánál fogva a jövő nemzedéket is kellő képen tájékoztató örök emlék lesz színészetünk múltja, de legfőként jelenéről. A Millenniumi Színészeti album tartalmazni fogja színészetünk minden egyes tagjának saját kézi nevévaláírásával ellátott arcképet, egy-egy életrajzi vagy színészeti merített jellemző történetét vagy jellemadatát; nyugdíj, menház és koronaszínházunk képeit, illetve tervrajzát és azok leírását, a magyar színészet történetét a legregőbb időkől napjainkig, nagyobb vivmányokban; továbbá a vidéki színdíj egylett tagjainak, kiválóbb színműtróink, és egyesületünk főbb harszosainak arcképeit és névsorát. A Millenniumi Színészeti album nagy (quart) album alakban, 20—30 iv terjedelemben, díszes kiállításban 1895 év december havában fog

megjelenni. Előfizetési árak: Színesz egyesületi tagok ivén 3 frt. Színpártoló közönség ivén 4 frt. Bolti ára 5 frt. Tizenkét előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. Nehogy túlesigazottnak tünjék fel ez ár, sietünk kijelenteni, hogy a nyomda-, a képek kiállításai, továbbá a könyvkötőkkel költségvetést készítettén, azon eredményre jutottunk, hogy 1000 példány elarúsításával lesz csak kiadásunk fedezve, és hogy mi ezen arért minden előfizetőnek arczké chihetjük, a mely magában véve nekünk egyenkint 2—3 forintunkba kerül, ingyen átengedjük s azzal kiki tetszése szerinti mennyiségben állíthat magának elő arczképeket, amelyek élétheük és alkalmas emléktárgyul szolgálhatnak hosszú időkre. Ügyünk — közügy. Ezzel t. Pályatársaink és s zínigyh barátai kezébe tesszük le. Az előfizetési pénzeket legelőzserűbb postai utalványon a következő címzen beküldeni: *Dálnoky János* pénztárosnak Budapest, külső-kerepesi út 9. sz. A Millenniumi Színészeti albumot *Tóth Bela* színészegyesületi ellenőr és *Vedres Gyula* színészegyesületi titkar adjak ki és szerkesztik. Ajánjuk olvasóink figyelmébe és pártfogásába.

* „Képes Családi Lapok” a legelterjedtebb szépirodalmi lap. Mar tizenhét év óta folyton a családok barátja, tanácsadója és szórakoztatója volt és marad. Elterjedését bizonyítja, hogy Magyarországon nincs kisebb vagy nagyobb helység, hova a „Képes Családi Lapok”-at ne röpitene a posta, sőt a külföld sok városába, valamint Amerika több helyere is jár. És mindenütt örömmel vart vendég. Mindenki feltalálja benne az izléséhez és kedvéhez mért ebeszélést, költeményt, regényt, divat töltést, ismeretterjesztő és orvosi cikkeket. A 9 ik számba újbot egy sereg jeles írú küldte művét, nevezetesen: *Benedeky Bajza Louke, Prém József, Tolnai Lajos, Csöregyh Gyula, Mészáros Sándor, Rudnyánszky Gyula, Horváth Sándor, Miskolczy Henrik és V. Gaud Karolina.* A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára egész évre 6 frt. feleltre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámokat szivesen küld a kiadóhivatal Budapest, V., Vadász utca 14. szám, saját hazában.

NYILTTÉR.*

A „Sátoralja” 4. számában engem érintő híre vonatkozólag tudatom, hogy a 1592494. sz. határozatban megölt semmisítve az 57094. sz. szolgabírói végzés, de mivel augusztus 28-ikán kaptam a 67894. sz. szolgabírói végzést, hogy 1894. aug. 23-ikára szakértőkkel legyen eliatva: ez nem teljesíthetem, epen ezért hozattam a 2245194 másodfoku bíróság végzése, ennek nyoman történt a 230995 sz. határozatoknak hozatala, mert félre voltak vezetve.

Id. Wohl Áron.

* E rovattban kövölt kért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

115. szám.
1895.

Felhívás.

A badroglói Tízszabályozó-Társulatnál úgy az évi fenntartáshoz, mint az építkezésekhez esetről-esetre szükséges anyagok és eszközök beszerzési helyei kijelölése céljából felhívtnak mindazon kereskedők, a kik az alábbiakban felsorolt anyagoknak a Társulat részére való beszerzését elvállalni óhajtnak, ajánlatukat, illetőleg árjegyzéküket a Társulat főmérnökéhez Perbenyikbe, f. évi márczius hó 15-ig benyújtják.

Az árjegyzékek a következő anyagokról kívánatnak:

1. Közönséges petroleum egységi ár kigr.-ként
2. Milly gyertya
3. Gépölaj
4. Asó (minta szer. sulymegnevezéssel) db szám.
5. Lapát
6. Csakány
7. Kézifűrés (minta szerint)
8. Drótszeg 1 1/2", 2", 2 1/2", 3" 1000 db.-ként.
9. Különféle vasanyagok építkezésekhez kilogrammoként.
10. 1. 1 1/2", 2. vastag fenyődeszkát a } darab szélesség és hosszúság megjelölésével } szám.
11. Lévelek a méretek megjelölésével f. m.-ként.
12. 10, 15, 20, 25 centiméter méretű fűrésztel fenyőfa-gerendák egységi ár köbméterenként
13. 10, 20, 30, 35 centiméter átmérővel bíró 4. egész 8 méter hosszú gömbölyű fenyőfa piloták egységi ár köbméterenként.
14. Közönséges mész (minta szerint) m.-mázsája.
15. Hidraulikus
16. Portland cément
17. Karbolineum

Az illető kereskedőknek meg van engedve a fentiekben felsoroltak közül csupán azon anyagokra ajánlkozni, melyeket szállítani hajlandók, kötelezik magukat azonban kisebb megrendelésekről azonnal, nagyobb megrendelésekről 2 hét alatt gondoskodni.

Az ajánlatban világosan kiteendő, hogy az illető kereskedő kötelezi magát a legjobb minőségű anyaggal vagy szerzámmal (az általa benyújtott mintának megfelelőleg) szolgálni, megnevezendő továbbá a helyiséget, a hol az anyagot a Társulatnak átadni hajlandó.

A Társulat fenntartja magának a jogot, hogy szükségleteit — tekintet nélkül a benyújtandó ajánlatokra — ott szerezheti be, a hol azt a legelőzserűbbnek találja.

Végül figyelmeztetnek az összes kereskedők, miszerint csupán azon megrendelések tekintetnek a Társulat által eszközöltettnék, melyek a gatrendőri szabályoknak megfelelőleg, utalványokkal ellátva, vannak kiállítva.

Perbenyik, 1895 február hó 8-án.

Révy Géza Victor s. k. társ. főmérnök.

HIRDETÉS.

Legújabb! Legújabb!

„COLUMBIA”

Elpusztíthatlan acélhangokkal.

változtatható érez-játéklapokkal és korlátlan műsorral.

Sternberg Árnin és testvére
cs. és kir. szah. hangszert-ípar
B.-pest. VII. k. Kerepesi-út 36.
Sajátgyártmányú mindennemű hangszerek és azok kellekölkei és alkatrészei. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása stakszerű pontossággal teljesítettek.

Ezen új találmány hangszerről minden előzetes tanulmány és zeneművel nélkül, sár meg száz tetszés szerinti zenedarabot lehet játszani. Ara változtatható érez-játéklapokkal és korlátlan műsorral.

1 frt. a kótalapak darabja 30 kr. Megrendelések az árak előleges beküldése mellett vagy utóvétellettel teljesíthetnek. —
A „Columbus” cimbalom-verbője megszünteti az eddigi pamutozást és cserőzést, és e csengő hangot nyernik általa. Minden verbő harkit ruházverőtt 1.50. 2. 2.50. 3. 3.50. Külön a „Columbus” verbője párja 1 frt.
Képes árjegyzék: a) harmonikáról; b) mechanikai zenélő-művekről és zenélő distárgyakról; c) minden egyéb hangszerről, hangszerkellekről és hár-król külön kiadásokan ingyen és bérmentve küldetk.